

Moll (*AlcM*) rebutja l'opinió de M-Lubke, i troba, al contrari, que són fundades l'opinió de Bruch i la comparació amb la història semàntica de TOST; però no hi ha comparació amb la història d'aquest, que per més que s'assembla en el punt de partida, és ja ben diferent en el d'arribada: 'torrat' > 'ràpid', 'de presa'; i encara més en el camí, essent aquella una evolució ben documentada, amb etapes intermèdies i panromàniques.

Concedim a Moll que no és una idea absurda, a condició, però, de pendre-ho amb molt bona voluntat: una cosa rostida pot pendre un tacte 'aspre' i les idees de 'aspre' i 'estimat, escarpat' no són inconnexes; Schuchardt adduïa un it. ant. *rostiggioso* 'rude', 'escatós' («ruvido, scaglioso»), flac suport car això només es troba en dos o tres textos, mal publicats, del S. XIV, però de nou 'costrut' és una idea netament distinta de 'tosc' per més que de l'una es pugui passar a l'altra. Moll afirma audaçment «cal tenir present que la idea de *rostit* s'aplica realment a terrenys difícils, mals de pujar»: doncs, si «realment», per què no els cita?: molt mal mètode el de pendre com a premissa fets que s'afirmen sense donar-ne cap prova ni indicatiu: si «realment» ¿per què no n'ha dit res, ni una trista paraula, en els seus propis articles *rostr*, *rostit*, *rost*? Segurament es refereix a les definicions falses del pioner Rayn. Tan greu o pitjor, és l'altra objecció que cal oposar-li: que tals adjectius postverbals són una formació d'una raresa extrema (només l'it. i el cast. moderns l'han desenrotllada una mica). En conjunt la idea és increïble, i no crec que es mereixi rependre-la mai.

Tot l'aspecte i estructura del mot, junt amb el seu significat, demanen un mot que en la llengua d'origen, fos quina fos, ja existís format com a adjectiu, essent així que ni en romànic ni en llatí no té família de la qual se'l pugui derivar. Així mateix un mot en r-inicial, monosil·làbic i amb diftong AU, té fesomia indoeuropea. Més aviat que trobar rebutjable aquesta afirmació general, ni trobar raons per refutar les propostes, si hem d'acabar amb dubtes serà perquè hi ha dos suggeriments ben defensables, entre els quals és difícil d'optar.

Pot ser tanmateix d'origen germànic, però diferent del defensat per Bruch i Moll. L'esc. ant. *brjöstr* 'terreny pedregós, tosc, rústec', 'crosstisser terror' subst. masc., suposa una base proto-germànica *HRAUST o *HRAUSTS. No és postulat de base només escandinava: pogué existir en gòtic, i és ben possible que tingués una resposta semblant en el germ. occidental comú o en francès, amb una forma anàloga a la indicada, car hi ha *broso/brosa* 'glaç', 'cresta gelada' en a.-al. ant., que era abans HRAUSA, d'on han sortit descendents romànics ben comprovats: d'una banda el nostre *ròs de bóta*, oc. ant. *rausa* (veg. RÖS), justament perquè és un crosstisser, una superfície grofollada; d'altra banda el nom del *Monte Rosa* (amb capçada de gels eterns) el gran cim parió del Cervín, a l'altre costat de la Val Tournanche, en el vèrtex extrem S. del domini lingüístic alemany; i ags. *hrüse* 'terra, terreny' (només diferent pel grau del vocalisme).

La possibilitat que d'aquí derivés un adj. en francès la reforça el fet de ser una arrel general de l'indoeur., a la qual pertany el ll. CRŪSTA i gr. κρύσταλλος 'glaç' (justament amb la nostra formació en -TO/-TA). Amb altres formacions més diferents: lit. *kraūšius* (o *kria-*) que és justament 'pendent, vessant', *kriūsti* 'petjar, picolar, triturar', letó *kraūja* 'marge rost', *kraūta* 'riba', *kraūja* 'ribàs rost'. L'esc. ant. *brosti* m. 'malta fermentada', presenta una evolució semàntica diferent, però formalment correspondria al tipus HRAUSTI- que el fr. antic ens ha fet postular.

Finalment amb significat una mica divergent dels anteriors (i potser amb arrel un poc diferent, però essencialment és la mateixa): esc. ant. *braustr* 'abrivat, rabent, valent' (per tot això, veg. Pok., IEW, 622 8, 21, 40; 623.31), que és ni més ni menys la base suposada pel nostre adj. oc. *raust*, oc. *rost*, només que en un sentit moral. Per a tals desplaçaments semàntics comparem el gr. ant. *απύς* 'espadat', que Homer usava com a epítet de la mort: *απύς δλεθρος* 'mort rude, brusca', pròpiament 'mort espadada'; i el port *ingreme*, leon. i hisp.-amer. INGRIMO (DCEC/DECH), 'rabiós, colèric' al costat del gr. *ἔγκρεμνος* 'estimat', al. *grimmig* 'rabiós, rabiut'.

Concretament seria, doncs, un adj. francès *HRAUST (o *HRAUSTI) amb la base HRAUS- ben documentada en germànic occidental i amb terminació adjectival en T, molt repetida en escandinau i en totes les llengües indoeuropees. L'àrea fr.-oc.-cat. s'ajusta bé amb un origen francès.

Que un terme topogràfic vingui del germànic no és pas inconcebible. Val a dir, però, que no és un fet freqüent. La procedència pre-romana és la que trobem a cada pas en tals coses. I el fet és que per aquest costat també es veu una pista.

Una, almenys, sense obstacles fonètics ni semàntics. Una base sorotàptica *RAUSTOS/RAUSTIOS tindria ampli fonament en les llengües indoeuropees, en particular les balto-eslaves, amb les quals l'afinitat lèxica del sorotàptic s'ha constatat amb tanta freqüència. I amb un mot de les inscripcions hispàniques en aquella llengua. REUS- i REUD-, són amplifícacions paral·leles d'una mateixa arrel REU-, i en totes tres hi ha mots ben coneguts i ben establerts, de sentits més o menys relacionats amb el nostre: letó *rūsa* 'munt de runa, runes amuntegades', rus *rudà* 'mena, mineral', i amb la derivació en -T- i vocalisme ple: letó *raust* 'furgar', *raustīt* 'arrossegar, arrabassar', lit. *raūsti* 'gratar, esgarrapar, furgar', rus *rusys* 'clot', paleoslau *ruštiti* 'enderrocar', rus *rušitsja* 'caure, ensorrar-se'. Aquesta noció general d'arrabassar, 'enderrocat' és ben pròxima a la d'escarpat'.

Ara bé, d'això tenim un testimoni en el material epigràfic hispànic d'època imperial: *nirusae* en una de les inscripcions sorotàptiques de la zona luso-galaica (Eirás de San Amaro, a l'Oest d'Ourense) que vaig ajudar a interpretar, aplicat a la tàpia i les portes d'un bosc sagrat, amb ara divina; amb el prefix conegudíssim NI- 'avall', 'daltabaix', comú al sorotàptic i a tot l'indoeuropeu (*Col. Prerrom Salm.* 1974, p. 366):